

Særavtaleforhandlinger

Mange av de rettighetene medlemmene har etter tariffavtalen forutsetter at det etableres lokale avtaler som tydeliggjør forståelsen av disse og hvordan de skal fungere lokalt på arbeidsplassen. Disse lokale avtalene kalles særavtaler.

Her følger en praktisk guide og hva du må huske på når du skal forhandle frem en særavtale.

Særavtale – hva er det?

En særavtale er en lokal avtale mellom bedriften og klubben, og den er å anse som en type tariffavtale.

Innholdet i en særavtale kan være med på å tydeliggjøre forståelsen av en rettighet dere allerede har i overenskomsten – ved blant annet å tilpasse fortolkningen til hvordan det fungerer lokalt på din arbeidsplass. Dette gjelder for eksempel for reisepolitikk, livsfasepolitikk, beredskapsvakt mv.

Du kan også forhandle frem en særavtale om helt nye rettigheter gjeldende i bedriften du jobber i. Dette kan være eksempelvis være trening i arbeidstiden, rett til parkeringsplasser o.l.

Hvorfor særavtale når vi allikevel har mange personalgoder i vår bedrift?

Ofte vil rettigheter, som nevnt over, være inntatt i bedriftens personalreglement – eller som følge av "fast praksis" i bedriften. Hva er da vitsen med å fremforhandle særavtaler?

Det er en fordel for de ansatte å få slike vilkår inn i en særavtale. Fordi man med det sikrer at vilkår, goder eller praksis ikke kan bli ensidig endret eller avsluttet fra arbeidsgivers side. Det, som er avtalt i en særavtale, kan

nemlig ikke sies opp uten at man følger oppsigelsesreglene for særavtaler i Hovedavtalen, og det er ført forhandlinger mellom partene.

Hvem kan forhandle frem en særavtale?

Overenskomsten gir de tillitsvalgte og bedriftens representanter rett til å forhandle frem lokale avtaler, og det forutsettes at slike forhandlinger blir ført for at arbeidstakernes rettigheter skal bli ivaretatt.

Partene står fritt til å forhandle om hva en særavtale skal omhandle, men merk at du ikke kan forhandle frem dårligere rettigheter enn det dere har etter tariffavtalen eller lovverket i en særavtale.

Særavtaleforhandlinger er ofte en del av de årlige lønnsforhandlingene, men kan også forhandles om når en av partene ber om/krever det.

Hvordan går jeg frem for å forhandle frem en særavtale?

Steg 1. Gå gjennom overenskomsten som gjelder for din bedrift

- Sjekk hvilke bestemmelser i overenskomsten som er forutsatt avtalt mellom de lokale parter. Der overenskomsten gir de tillitsvalgte forhandlingsrett (ofte beskrevet som «De lokale parter kan avtale....») forutsettes det at tillitsvalgte bruker denne retten og forhandler frem særavtaler på vegne med medlemmene.
- Husk at klubben kjenner arbeidsplassen best og vet hvor det er behov for å få plass en særavtale.
- Definer hvorfor klubben mener det er et behov og hvordan dette behovet kan imøtekommes ved å avtalefeste det i en særavtale. Hva er gevinstene?
- Trenger dere å forankre, eller ønsker dere innspill fra medlemmene, løft saken i et medlemsmøte. Dette gir klubben et sterkere mandat og forhandlingskort.

Steg 2. Meld på behovet til bedriften

- Særavtaleforhandlinger skal alltid kreves skriftlig. Dette gjøres best ved å sende en e-post til bedriftens ledelse.
- Vis til Hovedavtalens bestemmelse vedrørende særavtaler, og be om forhandlinger med bedriften i henhold til den aktuelle paragraf.
- Be om skriftlig svar på henvendelsen.

Steg 3. Gjør dere hørt i et språk som arbeidsgiver forstår

Hvis dere under særavtaleforhandlingene kan vise til økonomiske eller produksjonsmessige fordeler ved å avtalefeste ordninger eller goder for de ansatte i en særavtale, er det lettere å få gehør.

Vis til viktigheten av å være omforent om en felles forståelse av rettigheter i overenskomsten. Dette skaper ikke bare trygghet for de ansatte, men også forutsigbarhet for arbeidsgiver.

Steg 4. Riktig formkrav

Pass på at særavtalen følger riktige formkrav. Dersom avtalen følger riktig formkrav, vil det være enklere å forfølge klubbens krav ved en eventuell fremtidig uenighet om gyldighet.

En særavtale skal inneholde :

- Dato for inngåelsen, hvem som er parter i avtalen og henvisning til paragraf i Hovedavtale og overenskomst.
- Avtalens gyldighet
- At endringer av særavtalen krever forhandling mellom partene i henhold til paragraf i gjeldende Hovedavtale.
- Oppsigelse av særavtalen – hva og hvordan

Du finner en mal på hvilke formkrav som må være med i en særavtale [her](#).

Steg 5. Skriv protokoll fra særavtaleforhandlingene

Når forhandlingene er gjennomført, er det viktig å få formulert en protokoll og få den signert fra begge parter. Som, i enhver protokoll, er det viktig å være nøye i formuleringene.